

Miért hozunk létre információs rendszereket?

A gazdasági szervezeteknek gyorsan változó környezetben kell talpon maradni, eredményesen működni. A piacgazdaság teremtette versenyhelyzetben csak akkor érvényesülhetnek, ha minél gyorsabban tudnak előre jelezni, felismerni várható változásokat. Ez biztosítja számukra a gyors reakció lehetőségét is.

A gazdasági szervezetek ma már az adatot és az abból előállított információt, mint erőforrást tartják számon. Az információ stratégiai szempontból is igen fontos, mert szerepet játszik a hatékonyság növelésében és a versenyképesség megőrzésében.

Ezért, pl. a gazdasági szervezetek az Egyesült Államokban, jól átgondolt elvek alapján a számítógéppel támogatott információs rendszer kialakítására, fejlesztésére árbevételük átlag 2%-át költik évente. Ugyanakkor vannak olyan vállalatok, amelyeknél ez az összeg eléri az éves árbevétel 10%-át is.

Hazai adatok sajnos nem állnak rendelkezésre, az azonban nyomon követhető, hogy a társadalmi, gazdasági átalakulás óta eltelt időszakban a megváltozott környezeti hatások jelentős számú szervezetet kényszerítettek rá információs rendszerének átalakítására, korszerűsítésére, számítógépes információs rendszer kialakítására. Ez a munka folyamatos tevékenységet jelent, hiszen a gazdasági életben mindig történhetnek olyan változások, amelyek új igényeket támasztanak és új feladatokat jelentenek.

Mindezek figyelembe vételével belátható, hogy a **gazdasági rendszerek átalakításának többféle indoka lehet**, melyek közül nézzük át a legjellemzőbbeket!

- **Megváltozott tulajdonviszonyok.** Különösen jellemző volt az utóbbi években hazánkban a tulajdonosváltással együtt járó szervezet-átalakítás, profilváltás. Ez minden esetben szervezési munkát igényel.
- **Új folyamatok kialakulása, tevékenységek megjelenése.** Ez sok esetben összefügg az előző változással, de eredményezheti korszerűsítési szándék is, hiszen megfigyelhető a mai vállalkozások esetén, de az állami intézményeknél is, hogy kiemelt tevékenység lett a marketing munka (piacelemzés, prognóziskészítés, piacbefolyásolás). Új tevékenységként jelentkezik a **controlling**, a vezetés nélkülözhetetlen segítője, amelynek feladata a megfigyelés, értékelés és a fontos, nélkülözhetetlen információk előállítása, tájékoztatás a vagyoni, pénzügyi helyzetről, nyereségről.
- **Új törvények, rendeletek megjelenése.** Az elszámolási folyamatok, algoritmusok változása összefügg a törvények, rendeletek módosításával is. Gondoljunk például a Számviteli törvény és az Adótörvény megjelenésére és folyamatos változására. Szinte valamennyi gazdasági elszámolási rendszer feladatainak megoldási módját megváltoztatta (pl. a könyvvezetési és beszámolás kötelezettséget a Számviteli törvény), illetve permanens követelést tesz szükségessé.

- **Áttekinthetetlen gazdasági folyamatok, párhuzamos feldolgozások.** A korszerű piaci viszonyok, a környezeti változások megkövetelik a gyors vezetői döntéseket. A döntésekhez azonban szükség van az időben érkező, célra orientált információkra is. Ennek biztosítása csak akkor lehetséges, ha a szervezet felépítése áttekinthető, mindenki tudja a feladatát, a kommunikáció rendszere is jól működik. Amennyiben ez nem megfelelő, nem biztosíthatók időben és megfelelő tartalommal az információk, így mindenképpen átszervezésre van szükség.
- **Feldolgozási technika megváltozása.** A feldolgozási technika megfelelő megválasztása és színvonala a gyors, pontos információszerzés lényeges feltétele. A számítógépek, majd a hálózatok széleskörű elterjedése bebizonyította, hogy e technika nélkülözhetetlen a gazdasági szervezetek számára, ha lépést akarnak tartani a piacgazdaság adta lehetőségekkel és kívánalmakkal.
- **A kommunikációs csatornák bővülése, a piaci partnerekkel történő adat és információs kapcsolat átalakulása.** A vezető munkához ma már nemcsak a vállalaton belüli, hanem a külső környezetből származó információk is szükségesek. Ezek megszerzésében segíthet az **internet**, amely bárki által használható világhálózat. Egy vállalaton belül ugyanakkor a modern kommunikációs csatornák kiépítése nélkülözhetetlen. A gyors információ áramlás elősegítése céljából egyre inkább terjed az **intranet**, mely privát, vállalati belső hálózat. Biztosítja a kapcsolatot a különböző információforrások között egy vállalaton belül és szabályozzák a hozzáférést az egyes felhasználói interfészekon keresztül. Biztonsági eszközök (tűzfalak) határolják el a privát intranetet a nyilvános internettől úgy, hogy a továbbított adatok ott maradnak, ahová tartoznak, a vállalaton belül. Az Intranet bevezetésének előnye a jobb belső kommunikáció plusz az általános vállalati információ helytől függetlenül történő elérhetősége. Ezen túlmenően egyre több vállalat szervezi át úgy a rendszerét, hogy állandó, szoros kapcsolatot épít ki üzleti partnereivel. A szorosabb együttműködés kialakítása fontos lehet pl. áruk rendelése, vagy termékinformáció kezelése miatt. Az intranet ily módon történő kiterjesztését **Extranet**nek nevezték el. A kommunikációs hálózatok kiterjesztése, az input és output információk jellege alapvetően megváltoztatja korábbi vállalati információs rendszereket. Ha ilyen döntés születik egy vállalatnál a korábbi információs rendszer átszervezésére, újra tervezésére, újraépítésére van szükség a szervezeti struktúra (munkamegosztás, hatáskörmegosztás, koordináció) megváltoztatása miatt.

Az előző fejezetben tanultunk a különböző szervezettípusokról, bizonyára emlékszik milyen alapvető különbségek vannak pl. az egyszerű és duális, vagy az egydimenziós és többdimenziós szervezetek között. Ennél fogva az is könnyen belátható, hogy egy szervezeti struktúraváltás milyen változásokat követel az információs rendszer működtetésével kapcsolatban is (ez azt jelenti, hogy átszervezése szükséges a szervezetnek).